

Algemeen	
Onderwerp	Onderzoek ecologische effecten kleine windturbines regio Gooi en Vechtstreek
Verspreiden	Ja
Contactpersoon	Simon Miske
Eenheid	Sturing
E-mail	s.miske@regiogv.nl
Kenmerk	22.0005058
Datum	9 november 2022

Voorstel

1. Onderzoek ecologische effecten kleine windturbines regio Gooi en Vechtstreek (d.d. 18 oktober 2022) voor kennisgeving aannemen.
2. Gemeenten adviseren om de checklist en de informatie uit de notitie beschikbaar te stellen aan initiatiefnemers, zodat zij gemakkelijk een aanvraag voor een kleine windturbine kunnen doorlopen.

Kernboodschap

Bij de opstelling van de RES 1.0 is gekeken naar de mogelijkheden voor grootschalige opwek van duurzame energie in de regio. In de zoektocht naar meer mogelijkheden worden ook de kleinschaligere opties verkend. In de Provinciale Omgevingsverordening 2020 zijn kleine windturbines met een ashoogte van 15 meter onder bepaalde voorwaarden toegestaan in het landelijk gebied. Enkele initiatieven in de regio waren de aanleiding om de ruimtelijke randvoorwaarden en de ecologische effecten hiervan in kaart te brengen. De checklist en de informatie uit deze notitie geeft gemeenten en initiatiefnemers waardevolle informatie ten behoeve van een aanvraag voor een kleine windturbine.

Aanleiding

Het aantal zoekgebieden in de RES NHZ voor opwekking van duurzame energie in de regio Gooi en Vechtstreek is zeer beperkt. Dit komt vooral door de beperkingen die natuur en het cultuurhistorisch landschap met zich mee brengen. Daarnaast zijn er in het proces verschillende zoekgebieden afgevallen. In de RES is met name gekeken naar grootschalige mogelijkheden voor opwekking van duurzame energie. Via een verkenning zijn mogelijkheden voor kleinschaligere opwek van duurzame energie in landschap en natuur in beeld gebracht aan de hand van ontwerpprincipes en concrete casussen. Het portefeuillehoudersoverleg Milieu & Duurzaamheid heeft op 24 september 2021 het rapport '*Kleinschalige duurzame energie in Gooi en Vechtstreek, Een verkenning van ontwerpmogelijkheden voor lokale opwek*' besproken. Daarbij is besloten om voor een aantal de casussen (Hilversumse Meent, 't Harde) uit het rapport de financiële en ruimtelijke haalbaarheid te bepalen. Tevens is ook besloten om een ecologische quickscan uit te laten voeren naar de aanwezigheid van beschermde diersoorten in de gemeente Wijdemeren in verband met initiatieven met kleine windmolens (15 m ashoogte).

Rapport wat nu voor ligt is de uitwerking van het besluit op 24 september 2021.

Kleine windturbines, kleine energieopbrengst

Voor windturbines geldt dat de energieopbrengst afhankelijk is van de rotordiameter en de hoogte. Grotere windturbines kennen een groter energetisch rendement in vergelijking met de kleinere variant. Kleine windturbines zijn minder efficiënt en de daarmee opgewekte elektriciteit duurder is dan die van grote windturbines. Daarom is het lastiger om een positieve businesscase te verkrijgen. Kleine windturbines zijn met name interessant voor particulieren. Met name agrariërs kunnen hun bedrijfsvoering verduurzamen door de toepassing van de kleine turbines. In deze situatie wordt vrijwel geen energie terug geleverd aan het elektriciteitsnet. De grote windturbines leveren een substantiële bijdrage aan regionale doelstellingen, zoals in het kader van de RES.

Ruimtelijke impact kleine turbines

De ruimtelijke en visuele integratie van kleine windturbines in de omgeving is makkelijker, omdat deze een meer lokale uitstraling en (milieu)impact hebben dan grote windturbines. Kleine windturbines

hebben in beperkte mate een ruimtelijke impact. Naast de invloed op het landschap concentreren de andere effecten van kleine windturbines met name op verstoring, zoals geluid, slagschaduw en gevaar voor de ecologische samenstelling van de omgeving.

De geluidsproductie van windturbines tot 15 meter op een afstand van 100 meter bij een windsnelheid van 8 m/s is niet sterker dan een koelkast.

Door hun beperkte hoogte en wieklengte en een hoger toerental is de kans op een hinderlijke slagschaduw bij kleine windturbines vrijwel niet aanwezig.

Ecologische effecten

Op basis van het uitgevoerde onderzoek lijken de mogelijke negatieve effecten door plaatsing van kleine windturbines op relevante soortgroepen beperkt. Gedurende aanlegfase bestaan deze voornamelijk uit oppervlakteverlies en tijdelijke verstoring van leefgebied voor ongevleugelde soorten zoals zoogdieren, amfibieën en flora. Gezien het kleine oppervlak dat benodigd is voor het plaatsen van een kleine windturbine zijn negatieve effecten veelal volledig te mitigeren of in sommige gevallen zelfs te verwaarlozen. De betrokken ecooloog kan dit bepalen aan de hand van een QuickScan. Afhankelijk van de locatiekeuze kan in het voortraject ook bepaald worden of eventuele vervolgstappen aan de orde zijn ten opzichte van de ligging binnen of nabij Natuurnetwerk Nederland (NNN), groene ontwikkelingszones (zie Bijlage I) of eventuele Natura-2000 gebieden. Let op dat gebiedsbescherming los staat van de in deze notitie behandelde soortbescherming.

Doel

- Inzicht in de ruimtelijke (on)mogelijkheden en ecologische effecten van opwekking van duurzame energie met kleine windturbines
- Initiatiefnemers meer duidelijkheid bieden voor de ruimtelijke en ecologische randvoorwaarden, zodat zij gemakkelijk een aanvraag voor een kleine windturbine kunnen doorlopen.

Argumenten

- Het portefeuillehoudersoverleg Milieu & Duurzaamheid heeft op 24 september 2021 besloten om de ruimtelijke haalbaarheid en de ecologische effecten van kleine windturbines nader te onderzoeken. De resultaten van dat besluit komen terug bij het portefeuillehoudersoverleg.
- Hoewel het onderzoek is gedaan naar aanleiding van enkele initiatieven in de gemeente Wijdmeren maakt het onderdeel uit van de regionale zoektocht naar meer zoekgebieden voor opwek van duurzame energie.
- Het onderzoek is inhoudelijk en qua systematiek/proces is ook van toepassing in de andere regiogemeenten, zelfs in de hele RES-regio Noord-Holland Zuid. Daarom is het belangrijk dat hiervan kennis wordt genomen.
- De onderbouwing in deze notitie en de checklist geeft initiatiefnemers (en voor gemeenten) een handvat voor de locatiekeuze en mogelijk te nemen stappen omtrent mitigerende maatregelen of eventuele toetsingskaders (indien noodzakelijk) voor aanwezige soorten of functies.

Kanttekeningen

Ondanks dat het rapport inzicht geeft in de ruimtelijke (on)mogelijkheden en ecologische effecten van opwekking van duurzame energie met kleine windturbines en de opgestelde checklist blijft het tijdig inschakelen van een ecooloog wel noodzakelijk.

Financiën

De kosten van dit onderzoek zijn volledig betaald uit het budget van het programma RES Noord-Holland Zuid.

Uitvoering

Gemeenten stellen de checklist en deze notitie ter beschikking aan initiatiefnemers. Intern wordt deze notitie ook gedeeld met de afdeling ruimtelijke ordening.

Bijlage(n)

Bijlage 1: Onderzoek ecologische effecten kleine windturbines regio Gooi en Vechtstreek (d.d. 18 oktober 2022)